

## PRIVREDNO PRAVO - sudska praksa Bosne i Hercegovine

Član 10. stav (4) Zakona o žigu Bosne i Hercegovine ("SG BiH", broj 53/10)

**POSTUPAK REGISTRACIJE FIRME KOD REGISTARSKOG SUDA I PRIZNANJE ŽIGA KOD INSTITUTA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO BIH PROVODE ORGANI PO PRAVILIMA UPRAVNOG POSTUPKA, PA SE ZAŠTITA TIH PRAVA OSTVARUJE U TOM POSTUPKU. U PARNIČNOM POSTUPKU SE OSTVARUJE SAMO ZAŠTITA OD NEOVLAŠTENOG KORIŠTENJA ZAŠTIĆENOG ZNAKA.**

Iz obrazloženja:

Zaštitu prava na žig tužitelj u parničnom postupku ostvaruje primjenom odredbi Zakona o žigu i to: člana 80. (tužbeni zahtjev), člana

81. (povrede žiga) i člana 49. (isključiva prava nosioca žiga) na način i pod uslovima kako propisuju zakonske odredbe. Tužitelj se u tužbi i u reviziji poziva na navedene zakonske odredbe, ali ne provodi dokaze na okolnosti neovlaštenog korištenja zaštićenog znaka u smislu člana 49. Zakona o žigu zbog kojih može tražiti zabranu neovlaštenog korištenja žiga. Polazeći od pojma žiga kao prava kojim se štiti znak koji u privrednom prometu služi za razlikovanje robe, odnosno usluga jednog fizičkog ili pravnog lica od iste ili slične robe, odnosno usluga drugog fizičkog ili pravnog lica (član 1. stav 1. Zakona o žigu), te navedenih odredbi Zakona o žigu, ovaj sud zaključuje da tužbeni zahtjev tužitelja na način kako je postavljen nije osnovan. Žig osigurava vlasniku isključivo pravo na obilježavanje robe/usluge i upotrebu takvog žiga u privrednom prometu za određenu robu/uslugu. Prijavljeni i registrovani žig predstavlja samostalno imovinsko dobro i nosiocu daje isključiva prava (stav 3. član 1. Zakona o žigu). Zaštita žiga predstavlja djelotvorno tržišno sredstvo kojim proizvođač/davalac usluge štiti sredstva koja je uložio u promociju svog proizvoda/usluge. Zaštita omogućava nosiocu prava da spriječi neovlaštenu upotrebu i korištenje svog žiga. Da bi ostvario zaštitu žiga i mogao tražiti zabrane navedene u stavu 2. člana 49. Zakona o žigu naznačene u tužbenom zahtjevu u stavu 2. izreke prvostepene presude tužitelj je prethodno morao dokazati pretpostavke za zaštitu (isključiva prava nosioca žiga po članu 49. stav (1) a), b), c) Zakona) pa u tom smislu i postaviti tužbeni zahtjev. Povreda prava na žig registracijom u sudskom postupku firme sličnog naziva, nije osnov za zaštitu žiga na način propisan Zakonom o žigu. Postupak registracije firme kod registarskog suda i priznanje žiga kod Instituta za intelektualno vlasništvo BiH su postupci zaštite u upravnom postupku kako pravilno zaključuju nižestepeni sudovi.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 Ps 331809 20 Rev od 29.09.2020. g.)

<----->

Član 242. stav (1) i član 257. stav (1) tačka 1) Zakona o privrednim društvima ("SN FBiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, isp. 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, isp. 84/08, isp. 88/08, isp. 7/09, 63/10 i 75/13)

AKO JE POZIV ZA SKUPŠTINU DIONIČARSKOG DRUŠTVA SA DNEVNIM REDOM OBJAVLJEN U JEDNIM DNEVNIM NOVINAMA, DIONIČARI SU UREDNO OBAVIJEŠTENI O SAZIVANJU SKUPŠTINE.

Iz obrazloženja:

Prema članu 242. Zakona o privrednim društvima obavještenje o dnevnom redu, mjestu, datumu i vremenu održavanja skupštine, mora biti objavljeno najmanje u jednom dnevnom listu koji se izdaje u Federaciji Bosne i Hercegovine najkasnije 30 dana (izmjenama zakona od

2008. g. je taj rok smanjen na 20 dana) prije datuma određenog za zasjedanje skupštine. U konkretnom slučaju utvrđeno je da je prvotužena u dnevnom listu Oslobođenje od 8. 8. 2001. g. oglasom pozvala sve dioničare prvotužene da prisustvuju skupštini dioničara koja će se održati dana 8. 9. 2001. g. sa predviđenim dnevnim redom, što znači da je ispoštovan zakonom propisani rok za objavljivanje poziva.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 253405 20 Rev od 14.07.2020. g.)

<----->

Član 3. Zakona o privrednim društvima ("SN FBiH", br. 23/99, 45/00, 2/02, isp. 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, isp. 84/08, isp. 88/08, isp. 7/09, 63/10 i 75/13)

PROMJENA OBLIKA DRUŠTVA IZ DIONIČKOG U DRUŠTVO OGRANIČENE ODGOVORNOSTI, NE PREDSTAVLJA RAZLOG GUBITKA AKTIVNE LEGITIMACIJE JER PROMJENA OBLIKA DRUŠTVA NIJE PRESTANAK DRUŠTVA.

Iz obrazloženja:

Promjena oblika tužitelja kao društva iz vremena kada je nastalo založno pravo - dioničko društvo i vremena kada je podnesena tužba za utvrđenje prestanka založnog prava kada je bilo društvo ograničene odgovornosti, ne predstavlja razlog gubitka aktivne legitimacije, jer samo društvo kao pravno lice nije prestalo.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 17 0 Ps 088939 20 Rev od 14.10.2020. g.)

<----->

Član 3. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima ("SL SFRJ", br. 43/82 i 72/82) koji je preuzet kao republički zakon i primjenjuje se na osnovu odredbe člana 458. Zakona o parničnom postupku ("SN FBiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15)

U PRIVREDNOM SPORU KOJI JE NASTAO IZ OSNOVA UGOVORA O MEĐUNARODNOJ PRODAJI ROBE, ZAKLJUČENOG IZMEĐU STRANA KOJE IMAJU SVOJA SJEDIŠTA NA TERITORIJI DRŽAVE UGOVORNICE ILI KAD PRAVILA MEĐUNARODNOG PRIVATNOG PRAVA UPUĆUJU NA PRIMJENU PRAVA JEDNE DRŽAVE UGOVORNICE, KAO MJERODAVNO PRAVO SE PRIMIJENJUJE KONVENCIJA UN O MEĐUNARODNOJ PRODAJI ROBE IZ 1980. G. (BEČKA KONVENCIJA).

Iz obrazloženja:

U ovom slučaju se radi o privrednom sporu sa elementima inostranosti, koji je nastao iz osnova ugovora o međunarodnoj prodaji robe, zaključenog između tužitelja, pravne osobe sa sjedištem u inostranstvu, kao prodavca, i tuženog, pravne osobe sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, kao kupca. Shodno tome, sud primjenjuje pravila o određivanju mjerodavnog prava za statusne, porodične i imovinske odnosno druge materijalnopravne odnose s međunarodnim elementom, koja su propisana Zakonom o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih država u određenim odnosima. (dalje: ZRSZ). Odredbom člana 3. ZRSZ propisano je da se odredbe tog zakona ne primjenjuju na odnose iz člana 1. tog zakona ako su regulisani drugim saveznim zakonom ili međunarodnim ugovorima. Bosna i Hercegovina i Austrija su države ugovornice Konvencije Ujedinjenih nacija o međunarodnoj prodaji robe iz 1980. g. (dalje: Bečka konvencija - "Sl. list SFRJ Međunarodni ugovori" br. 10/84), koja se primjenjuje na ugovore o prodaji robe sklopljene između strana koje imaju svoja sjedišta na teritorijama različitih država ugovornica (član 1.). Odredbom člana 4. Bečke konvencije je regulisano sklapanje ugovora o prodaji, te prava i obaveze prodavca i kupca koje proistječu iz takvog ugovora. Pitanja koja se odnose na materiju uređenu Konvencijom, a nisu izričito riješena u njoj, rješavaju se prema općim načelima na kojima se ona temelji, a u odsustvu

takvih načela, prema pravu mjerodavnom na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava (član

7. Konvencije). Navedeno u konkretnom slučaju znači da bi se predmetni spor, ako parnične stranke nisu ugovorile mjerodavno pravo, trebao rješavati primjenom relevantnih odredaba Bečke konvencije, a ukoliko se

sporna pitanja odnose na materiju koja istom nisu izričito riješena, po mjerodavnom pravu iz člana 20. ZRSZ, što bi u konkretnom slučaju bilo pravo Austrije, kao pravo mjesta gdje se u vrijeme prijema ponude nalazilo sjedište prodavca.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 58 0 Ps 128107 18 Rev od 16.01.2020. g.)

<----->

Član 2. stav (2) tač. a), b), c) i d), član 4. stav (4), član 51., član 79. stav (1) tačka j) Zakona o industrijskom dizajnu BiH

**DA BI POSTOJALA POVREDA PRAVA NA ODREĐENI INDUSTRIJSKI DIZAJN KOJI JE ZAŠTIĆEN U SKLADU SA ZAKONOM, ZAHTIJEVA SE OPAŽANJE (IDENTIČNOSTI DIZAJNA) LICA KOJE IMA VEĆI STEPEN ZNANJA O ODGOVARAJUĆOJ VRSTI PROIZVODA U ODNOSU NA PROSJEČNOG POTROŠAČA (INFORMIRANI POTROŠAČ KOJI MOŽE UOČITI RAZLIKU IZMEĐU DVA MODELA).**

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 32 0 Ps 141220 17 Rev od 12.3.2019. godine)

<----->

Nedostatak osnova za isplatu zakonskih zateznih kamata kod povrata iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina

Povrat iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina ili kamate ili zatezne kamate koja je plaćena prilikom plaćanja takvih dažbina, ne dovodi do obaveze isplaćivanja kamate od strane carinskih organa, osim u slučaju kada

odluka o odobravanju zahtjeva za povrat nije izvršena u roku od tri mjeseca od dana donošenja te odluke.

Iz obrazloženja:

Presudom Vijeća za upravne sporove ovog suda, broj i datum naveden u uvodu, odbijena je tužiočeva tužba kojom je osporio zakonitost rešenja tužene, broj i datum naveden u uvodu ove presude. Tim rješenjem odbijena je kao neosnovana žalba tužioca izjavljena protiv rješenja Regionalnog centra Sarajevo broj: 03/4- 2/IV-UP/I-18-3-4726/12 od 11.02.2013. godine, kojim je odbijen kao neosnovan zahtjev tužioca za isplatu zatezne kamate po stopi 0,06% dnevno, po osnovu povrata više plaćenih uvoznih dažbina za robu puštenu u slobodan promet po JCI IM4 broj: C 26612 od 27.05.2005. godine kod CI Sarajevo, u iznosu od 8.556,34 KM, počev od 27.05.2005. do 03.02.2012. godine tj. do pravosnažnosti rješenja kojim je odobren povrat više uplaćenih carinskih dažbina.

I po shvatanju apelacionog upravnog vijeća ovog Suda pobijana presuda je zasnovana na pravilnoj primjeni materijalnog prava i pravilnoj primjeni pravila postupka, a neosnovani su prigovori u tom smislu istaknuti u zahtjevu za preispitivanje navedene presude. Vijeće za upravne sporove je pravilno ocijenilo da su osporena rješenja upravnih organa tužene zasnovana na pravilnoj primjeni zakona, te da je zahtjev tužioca za isplatu zatezne kamate

neosnovan, jer nema uporišta u pravilnoj primjeni odredbi člana 234. Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 57/04, 51/06, 93/08, 54/10 i 76/11).

Naime, odredbom člana 234. citiranog Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, propisano je da povrat iznosa uvoznih ili izvoznih dažbina ili kamate ili zatezne kamate koja je plaćena prilikom plaćanja takvih dažbina ne dovodi do obaveze isplaćivanja kamate od strane carinskih organa, ali da se kamata isplaćuje kada odluka za odobravanje zahtjeva za povrat nije izvršena u roku od tri mjeseca od dana donošenja te odluke, a što u konkretnom predmetu nije slučaj.

Citiranim odredbama Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine utvrđeno je samo pravo na povrat nezakonito naplaćenih uvoznih ili izvoznih dažbina, ali ne i pravo na isplatu zateznih kamata za vrijeme od kada su te dažbine naplaćene pa do njihovog povrata. Navedenim odredbama Zakona o carinskoj politici utvrđeno je pravo na isplatu zateznih kamata samo u slučaju kada odluka, kojom je odobren povrat naplaćenih uvoznih ili izvoznih dažbina, nije izvršena u roku od tri mjeseca od dana donošenja te odluke.

Prema članu 1. Zakona o carinskoj politici BiH, carinski propisi sastoje od ovog zakona o carinskoj politici BiH i propisa usvojenih od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i/ili Upravnog odbora za njihovo provođenje u skladu sa propisima Evropske unije. Prema stavu 2. istog člana, Zakon reguliše osnovne elemente sistema za carinsku zaštitu privrede Bosne i Hercegovine, prava i obaveze svih subjekata u carinskim postupcima, reguliše carinsko područje,

carinsku liniju, carinski granični pojas, carinski nadzor, postupak carinjenja robe i drugih instituta koji regulišu sistem carinske zaštite, dok se prema članu 2. istog Zakona, carinski propisi primjenjuju jedinstveno na carinskom području BiH. Takođe, u skladu sa članom 239. Zakona, ovaj zakon, uključujući i njegov prilog, u potpunosti je obavezujući i direktno se primjenjuje na carinskom području BiH. Prema stavu 2. istog člana, ovaj zakon ima jaču pravnu snagu u odnosu na sve druge BH propise, koji regulišu oblast carinske politike.

Iz navedenih odredbi Zakona o carinskoj politici BiH nesumnjivo proizilazi da se radi o posebnom zakonu koji čini osnovu carinskih propisa koji se primjenjuju jedinstveno na carinskom području Bosne i Hercegovine, i koji zakon ima jaču pravnu snagu u odnosu na sve druge BH propise koji regulišu oblast carinske politike, pa je iz tog razloga, i prema stanovištu apelacionog vijeća ovog suda, pravilan i zasnovan na zakonu zaključak tužene da se u konkretnoj pravnoj stvari u rješavanju zahtjeva tužioca za isplatu zatezne kamate u vezi sa povratom neosnovano naplaćenih carinskih dažbina, u konkretnom slučaju imaju primijeniti propisi Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine i podzakonski akti.

Naime, povrat i odustajanje od naplate dažbina je regulisano glavom V Zakona o carinskoj politici BiH i to članovima 228 do 235. Prema odredbi člana 229 stav 1 citiranog zakona uvozne dažbine se vraćaju ako se utvrdi da prilikom njihovog plaćanja iznos takvih dažbina nije bio zakonski potraživan ili ako je taj iznos bio knjižen suprotno odredbama člana 213 stav 2 Zakona.

U konkretnom slučaju je nesporno da je tužiocu isplata povrata više naplaćenih uvoznih dažbina izvršena u roku od tri mjeseca od dana donošenja rješenja o povratu više naplaćenih uvoznih dažbina, pa su i po shvatanju apelacionog vijeća ovog suda, pobijana rješenja tužene zasnovana na pravilnoj primjeni člana 234 Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, a zahtjev tužioca za isplatu zatezne kamate nije osnovan, jer nema uporišta u navedenoj odredbi.

Kako supsidijarna primjena zakona znači primjenu posebnih propisa u odnosu na opšti za ono što opšti ne propisuje, to su u smislu navedenog, bez osnova navodi iz zahtjeva kojima se prigovara neprimjeni Zakona o obligacionim odnosima i Zakona o visini stope zatezne

kamate FBiH, budući da je u predmetnoj upravnoj stvari primijenjen Zakon o carinskoj politici BiH, koji u članu 234 propisuje u kom slučaju dolazi do vraćanja, odnosno plaćanja zatezne kamate.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 3 U 014906 15 Uvp od 02.06.2015. godine)

<----->

Primjena Zakona o konkurenciji na privredne subjekte registrovane izvan Bosne i Hercegovine

Privredna društva pod kontrolom drugog privrednog društva smatraju se jednim privrednim subjektom u smislu odredbi člana 2. stav 2. Zakona o konkurenciji koji se u smislu stava 3. tog člana primjenjuje i na privredne subjekte registrovane izvan Bosne i Hercegovine, ako njihovo djelovanje proizvodi značajan efekat na tržište Bosne i Hercegovine ili na značajnijem dijelu tržišta.

Iz obrazloženja:

Prema stanju spisa upravne stvari, Konkurencijski savjet BiH je vodio postupak protiv privrednog subjekta Apatinske pivare d.o.o. Trg Oslobođenja broj 5, Apatin, Republika Srbija. Po okončanju postupka, dana 4.9.2012. godine doneseno je rješenje broj: 02-26-2-028-145-II/11 od 4.9.2012. godine, kojim je utvrđeno da je taj privredni subjekt ograničio konkurenciju u smislu člana 4. stav 1. tačka a) i d) Zakona o konkurenciji, zbog čega mu je Konkurencijski savjet primjenom odredbe člana 48. stav 1. tačka a) istog zakona, izreklo novčanu kaznu u iznosu od 265.000,00 KM. Ovim rješenjem i to tačkom 6. dispozitiva je određeno da će, u slučaju da Apatinska pivara d.o.o. Apatin ne izvrši uplatu novčane kazne, kazna biti naplaćena od povezanih društava privrednog subjekta Starbev Netherlands B.

V. Schipol Bolevard, 285/B, Amsterdam, Kraljevina Holandija, u Bosni i Hercegovini

S obzirom na ovako utvrđeno činjenično stanje, koje nije dovedeno u sumnju ni navodima zahtjeva za preispitivanje sudske odluke, vijeće za upravne sporove je i po shvatanju apelacionog vijeća ovog suda, pravilno ocijenilo da je pobijana odluka tuženog, Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine, u osporenoj tački 6 pravilna i zakonita.

Naime, prema odredbi člana 2. stav 1. Zakona o konkurenciji, ovaj zakon se primjenjuje na sva pravna i fizička lica koja posredno ili neposredno učestvuju u prometu roba i usluga i koja svojim djelovanjem sprečavaju, ograničavaju ili narušavaju tržišnu konkurenciju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine ili značajnijem dijelu tržišta (u daljem tekstu: privredni subjekti) i to na: a) privredna društva, preduzeća i preduzetinike, bez obzira na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište, b) organe državne uprave i lokalne samouprave kada posredno ili neposredno učestvuju ili utječu na tržište i c) ostala fizička i pravna lica koja neposredno ili posredno, stalno, povremeno ili jednokratno učestvuju na tržištu, bez obzira na pravni status, na oblik vlasništva, sjedište ili prebivalište (udruženja, sportske organizacije, i sl.). Nadalje stavom 2. istog člana Zakona je određeno da se ovaj zakon primjenjuje i na privredne subjekte koji imaju kontrolu nad drugim

privrednim subjektima. Kontrolirani privredni subjekt je subjekt u kojem drugi privredni subjekt, neposredno ili posredno, pravno ili činjenično, odlučujuće utiče na upravljanje naročito ako: a) ima više od polovine udjela u osnovnom kapitalu ili dionica b) može ostvarivati više od polovine glasačkih prava, c) ima pravo na postavljanje više od polovine članova uprave, upravnih i nadzornih odbora; d) na drugi način ima pravo upravljanja poslovanjem kontroliranog privrednog subjekta. Konačno, stavom 3. istog člana je određeno da se ovaj zakon primjenjuje i na privredne djelatnosti privrednih subjekata sa sjedištem i

prebivalištem u inostranstvu, ako njihovo djelovanje proizvodi značajan efekat na tržište Bosne i Hercegovine ili na značajnijem dijelu tržišta.

U konkretnom postupku, tuženi organ je od Apatinske pivare d.o.o. Apatin zatražio informacije o povezanim društvima na teritoriji BiH. Apatinska pivara d.o.o. Apatin je podneskom od 05.04.2012. godine dostavila tuženom šematski prikaz svih povezanih društava iz kojeg proizilazi da je tužilac u 100% vlasništvu Zagrebačke pivovare d.d. Zagreb. Nadalje, Zagrebačka pivovara d.d. je u 86,92% vlasništvu privrednog subjekta Cervesia Zagreb d.o.o. Zagreb koji je u 100% vlasništvu StarBev Netherlands B. V. Schipol Boulevard, 285/B, Amsterdam, Kraljevina Holandija.

Po shvatanju apelacionog vijeća, iz navedenog jasno proizilazi da je tužilac povezano društvo privrednog subjekta Starbev Netherlands B. V., u smislu odredbe člana 2 Zakona o konkurenciji, kako i stoji u tački 6 dispozitiva rješenja tuženog Konkurencijskog savjeta. Iz navedenog takođe proizilazi da je privredni subjekat Starbev Netherlands B. V. vlasnik i privrednog subjekta Apatinska pivara d.o.o. Apatin i tužioca.

Nadalje, privredni subjekat Apatinska pivara d.o.o. Apatin u svom podnesku od 04.06.2012. godine je eksplicitno navela da tužilac, koji je u vlasništvu privrednog subjekta Zagrebačka pivovara d.d. Zagreb, obavlja usluge marketinga i promocije za privredni subjekat Apatinska pivara d.o.o. Apatin te privredne subjekte Zagrebačka pivovara d.d. Zagreb i Pivara Trebjesa a.d. Nikšić.

Neosnovano se u zahtjevu tužioca ističe da Zakonom o konkurenciji nije propisana mogućnost niti dato ovlaštenje Konkurencijskom Savjetu da izrečene kazne naplaćuje, osim od pravnih lica – učesnika u postupku te da tužilac koji nije učestvovao u ovom postupku ne može biti kažnjen jer je to u izričitoj suprotnosti sa Zakonom o konkurenciji (i to članovima od 48 do 56) kao i Zakonom o upravnom postupku.

Naime, po stavu apelacionog vijeća ovog Suda, privredna društva pod kontrolom drugog privrednog društva smatraju se jednim privrednim subjektom u smislu odredbi člana 2 stav 2 Zakona o konkurenciji, pri čemu ta povezanost ne mora biti neposredna već ona može biti i posredna, kao u konkretnom slučaju. Član 2. stav 3 Zakona o konkurenciji predviđa primjenu ovog Zakona i na privredne subjekte

registrovane izvan Bosne i Hercegovine dok član 48 istog zakona propisuje izricanje novčanih kazni za teže povrede Zakona o konkurenciji. U tom smislu osnovano tuženi u odgovoru na zahtjev ističe da bi zakonske odredbe koje propisuju novčane kazne bile u potpunosti obesmislene kada ne bi postojala mogućnost da se novčana kazna naplati od povezanih društava koji su registrovani na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Osnovano se u zahtjevu ističe da upravno vijeće ovog suda nije cijenilo navode tužitelja da je tuženi Konkurencijski savjet BiH prilikom donošenja pobijanog rješenja povrijedio pravila postupka predviđena Zakonom o upravnom postupku BiH, a koja se odnose na oblik i sastav upravnog rješenja, odnosno da pobijano rješenje ne sadrži pravni osnov za donošenje odluke kojom se tužitelj obavezuje na plaćanje novčane kazne u slučaju da istu ne izmiri Apatinska pivara. Međutim, imajući u vidu iznijete razloge apelacionog vijeća, ta povreda nije uticala na zakonitost osporene odluke tuženog Konkurencijskog savjeta BiH.

Neosnovano se u zahtjevu ističe da presuda upravnog vijeća ne sadrži pouku o pravnom lijeku, što istu čini nekompletnom, te predstavlja povredu ZUS-a. Ovo iz razloga što se stranke i ne poučavaju o vanrednim pravnim lijekovima, a redovni pravni lijek (žalba) u konkretnom slučaju nije dozvoljena.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 3 U 011234 14 Uvp od 03.10.2014. godine)

<----->

Povrat PDV-a obveznicima koji nemaju uspostavljeno poslovanje u Bosni i Hercegovini

Strana pravna lica koja nemaju registrovano poslovanje u Bosni i Hercegovini nemaju pravo na povrat poreza koji im je obračunat na promet dobara i usluga izvršenih od strane obveznika iz Bosne i Hercegovine, a vezano za obavljanje djelatnosti u inostranstvu, na usluge servisiranja vozila u garantnom roku na teritoriji Bosne i Hercegovine koje nisu pružene stranim pravnim licima koji obavljaju prevozničku djelatnost, odnosno licima koja izlažu robu na sajmovima ili avioprevoznicima.

Iz obrazloženja:

Prema shvatanju apelacionog vijeća ovog suda, pravilno je osporenom presudom vijeća za upravne sporove ovog suda odbijen tužitelj sa tužbenim zahtjevom kojim

je tražio poništenje rješenja, broj: 01/4-UP/II-1781/10 od 11.02.2011. godine, tužene Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine i povrat poreza na dodatu vrijednost (PDV) u iznosu od 163.286,19 KM, ali ne iz razloga neispunjavanja jednog od uslova iz odredbe člana 53. Zakona o porezu na dodatu vrijednost (Sl. glasnik BiH, broj: 9/05, 35/05 i 100/08), u daljem tekstu: Zakon o PDV, tj. da nije dokazao da je poreski obveznik koji nema uspostavljeno poslovanje u Bosni i Hercegovini, na koju povredu osnovano ukazuje tužitelj u zahtjevu.

Međutim, bez obzira što je vijeće za upravne sporove ovog suda pobijanu odluku zasnovalo na odredbi materijalnog prava koju nije trebalo primjeniti, po shvatanju apelacionog vijeća, ne postoji pogrešna primjena materijalnog prava jer bi uz pravilnu primjenu materijalnopravne odredbe koju je trebalo primjeniti u predmetnom slučaju, i to odredbe člana 93. stav 1. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV (Službeni glasnik BiH, broj: 93/05 do 93/09), vijeće donijelo istu odluku.

Naime, iz spisa predmeta proizilazi da je tužitelj strano pravno lice koje je podnijelo na propisanom obrascu zahtjev za povrat poreza na dodatu vrijednost koji je zaprimljen kod tužene Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, dana 15.03.2011. godine. Uz zahtjev su priložene fakture dobavljača- poreskog obveznika „Auto line“ d.o.o Sarajevo, a koje se odnose na naknadu za izvršene usluge servisiranja vozila u garantnom roku na teritoriji BiH, dokaz o plaćanju navedenih računa, te potvrdu o registraciji obveznika. Dalje je utvrđeno da je prvostepeni organ tužene zaključio da tužitelj ne ispunjava uslove iz odredbe člana 93. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV, s obzirom da usluge servisiranja nisu pružene stranom pravnom licu koje nema registrovano poslovanje u BiH a obavlja prevozničku djelatnost, odnosno licima koja izlažu robu na sajmovima ili avio-prevoznicima. I po ocjeni apelacionog vijeća pravilan je zaključak tuženog da usluge servisiranja vozila u garantnom roku se ne mogu smatrati ni sličnom djelatnošću u smislu navedene odredbe 93. Pravilnika. Naime, tačno je da odredba člana 53. Zakona o PDV propisuje da svaki obveznik koji nema uspostavljeno poslovanje u Bosni i Hercegovini ima pravo na povrat ulaznog poreza koji mu je obračunat na promet dobara i usluga izvršenih od strane obveznika u Bosni i Hercegovini ili koji je obračunat na uvezenu robu u Bosnu i Hercegovinu pod uslovima propisanim ovim zakonom. Odredba člana 53. stav 3 istog zakona propisuje da propise kojima će se bliže regulisati uslovi i način povrata poreza donosi Uprava za indirektno oporezivanje. Stoga je upravni odbor tužene i donio Pravilnik o primjeni Zakona o PDV (Službeni glasnik BiH broj 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 100/07, 32/08, 93/09) kojim su između ostalog bliže propisani uslovi za povrat PDV obveznicima koji nemaju uspostavljeno poslovanje u BiH. Stoga nema osnova tvrdnja tužitelja da je tužena dala veću važnost odredbama Pravilnika nad Zakonom o PDV, jer je upravo zakonom dato ovlaštenje Upravi za indirektno oporezivanje da bliže

propíše uslove za povrat PDV obveznicima kao što je tužitelj.

Nesporna je činjenica da je tužitelj strano pravno lice koje nema uspostavljeno poslovanje u BiH i ta činjenica nije trebala da se dokazuje kako to pogrešno smatra vijeće za upravne sporove, jer ista nikada nije bila u upravnom postupku dovedena u pitanje. Upravni organi su nakon što je tužitelj podnio zahtjev za povrat PDV, morali da ispituju da li u predmetnom slučaju tužitelj ispunjava uslove propisane odredbom člana 93. stav 1. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV, koji propisuje da strana pravna lica koja nemaju registrovano poslovanje u BiH (prevoznici, lica koja izlažu na sajmovima, avio prevoznici i slično) su lica koja kupe dobra i prime usluge od poreskog obveznika na području BiH, a vezano za obavljanje djelatnosti u inostranstvu, imaju pravo na povrat PDV na osnovu zahtjeva kojeg podnose Upravi. U predmetnoj stvari tužitelj kao strano pravno lice je dana 15.03.2011. godine podnio zahtjev za povrat PDV i uz isti priložio fakture dobavljača-poreskog obveznika „Auto line“ d.o.o Sarajevo, a koje se odnose na izvršene usluge servisiranja vozila u garantnom roku na teritoriji BiH, kao i dokaz da su navedene usluge plaćene, te potvrdu o registraciji obveznika. Usluge servisiranja u garantnom roku, po shvatanju ovog apelacionog vijeća, se ne mogu smatrati ni sličnom djelatnošću u smislu navedene odredbe, kako to pogrešno smatra tužitelj. Na takvo zaključivanje upućuje Odluka o klasifikaciji djelatnosti u BiH (Službeni glasnik BiH, broj 47/10) u kojoj je regulisano da djelatnost prevoz i skladištenje podpadaju pod oblast 49-53 i da ta oblast obuhvata djelatnosti u vezi sa obavljanjem putničkog i robnog prevoza, željeznicom ili zrakom te prateće djelatnosti na terminalima i parkiralištima kao i iznajmljivanje prevoznih sredstava. Ova oblast isključuje generalni remont ili popravak prevoznih sredstava kao i održavanja i popravku motornih vozila. Prema navedenoj klasifikaciji djelatnosti, razred 82.30 - Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova uključuje organizaciju, promociju i/ili vođenje događaja kao što su poslovni i trgovački sajmovi, sa ili bez usluga osoblja za provođenje i opremanje prostora u kojem se održavaju ovi događaji.

S obzirom da se iz faktura koje je tužitelj priložio uz zahtjev za povrat PDV, može potvrditi da usluge servisiranja vozila nisu pružene pravnim licima koji obavljaju prevozničku djelatnost, odnosno licima koja izlažu robu na sajmovima ili avio prevozniciima, to je pravilan zaključak tužene da tužitelj nije ispunio uslove iz člana 93. stav 1. Pravilnika, slijedom čega nema pravo na povrat PDV.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 3 U 005582 14 Uvp od 09.06.2014. godine)

<----->

Član 253. stav 1. u vezi sa stavom 4. tačka 1. Zakona o privrednim društvima i član 39. Međunarodnog računovodstvenog standarda.

**PRAVIČNA TRŽIŠNA VRIJEDNOST DIONICA U SLUČAJU KADA NIJE BILO  
PROMETA DIONICA NA BERZI (AKTIVNOG TRŽIŠTA) U PERIODU OD  
DANA OBJAVLJIVANJA DATUMA ODRŽAVANJA SKUPŠTINE DO DATUMA  
ODRŽAVANJA SKUPŠTINE SE ODREĐUJE NA OSNOVU ODREDBI KOJE SE  
ODNOSE NA NEAKTIVNO TRŽIŠTE, PRIMJENOM TEHNIKE PROCJENE.  
DAKLE, UZIMA SE PROSJEK PROMETA DIONICA ZA CIJELI PERIOD  
PROMETA ZATVORENOG TIPA ČIJA JE VRIJEDNOST UTVRĐENA OD  
STRANE SKUPŠTINE.**

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 51 0 Ps 022257 13 Rev od 26.12.2013. godine).

<----->

Zakon o mjenici članovi 33, 35, 46, 52

Zakon o izvršnom postupku FBiH, član 29

Mjenica na kojoj nije upisana klauzula bez protesta ne predstavlja vjerodostojnu ispravu na osnovu koje je moguće tražiti izvršenje nad imovinom mjeničnog dužnika. To potraživanje moguće je tražiti redovnom tužbom, ali u rokovima i pod uslovima propisanim u članu 33 stav 1, 46. stav 1 i 52. stav 1. Zakona o mjenici.

## P R E S U D U

Revizija se odbija.

### O b r a z l o ž e n j e

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Odžaku broj 25 0 P 025124 12 Gž od 03.04.2012. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana, pa je potvrđena prvostepena presuda Općinskog suda u Orašju broj 25 0 P 025124 10 P od 31.01.2012. godine kojim je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se obavežu tuženi da ispune obaveze preuzete potpisivanjem mjenice broj MF026964, te da tužitelju plate dug u iznosu od 13.984,45 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana popune mjenice do konačne isplate duga sa troškovima izvršnog i parničnog postupka, a sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude. Obavezan je tužitelj da tuženima plati troškove postupka u iznosu od 1.440,00 KM, odnosno svakom po 720,00 KM, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude i pod prijetnjom izvršenja.

Blagovremeno podnesenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija uvaži, drugostepena presuda preinači ili da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tuženi su podnijeli odgovor na reviziju kojim su osporili sve revizijske prigovore tužitelja i predložili da se revizija odbije kao neosnovana.

Nakon što je ispitao pobijanu presudu u granicama razloga iz člana 241. Zakona o parničnom postupku[1] - ZPP, ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet zahtjeva tužitelja predstavlja isplata duga po mjenici MF026964 u iznosu od 13.984,45 KM sa sporednim potraživanjem – zateznim kamata i troškovima postupka.

Prvostepeni sud u bitnom utvrđuje da tuženi nisu potpisali ugovor o kreditu koji je zaključio tužitelj, kao davalac kredita sa K.V., kao primaocem kredita na iznos od 20.000,00 KM i sa rokom otplate od 60 mjeseci. Nadalje je utvrđeno da između stranaka u ovom sporu nije zaključen ugovor o jemstvu iz čega prvostepeni sud izvodi zaključak da tužitelj nije imao ovlaštenje za popunu mjenice, ali i da je potraživanje tužitelja zastarjelo. Ovo iz razloga što je sporna mjenica izdata u O. 06.03.2008. godine bez naznačenja roka plaćanja, a kako je podnesena na naplatu 10.02.2010. godine, to je nastupio rok zastare po članu 35. stav 1. Zakona o mjenici. Iz navedenih razloga odbija zahtjev tužitelja kao neosnovan.

Drugostepeni sud prihvata takav činjenični i pravni stav prvostepenog suda s tim što u obrazloženju svoje odluke zauzima stav da se radi o vlastitoj, kalendarskoj mjenici u kojoj je upisana klauzula bez protesta zbog čega predmetna mjenica ne predstavlja vjerodostojnu ispravu po članu 29 Zakona o izvršnom postupku. Sem toga, prema pravnom shvatanju

drugostepenog suda, potraživanje po spornoj mjenici je zastarjelo „jer predmetna mjenica nije domicilirana, pa bi bila plativa na određeni dan, bilo na dan plaćanja ili sljedeća dva radna dana..“. Iz navedenih razloga taj sud s pozivom na odredbe člana 106.,108. i 109. u vezi sa članom 18., 44. do 50. Zakona o mjenici,[2] odbija žalbu tužitelja i potvrđuje prvostepenu presudu.

Takav stav nižestepenih sudova je zasnovan na zakonu.

Prije svega, valja reći da je pravilno pravno shvatanje drugostepenog suda da samo protestirana mjenica ima značaj vjerodostojne isprave na osnovu koje je moguće tražiti izvršenje nad imovinom mjeničnih dužnika. Ako mjenica nije protestirana, moguće je mjenično potraživanje tražiti redovnom tužbom. Mjenica koja nije protestirana, pa iako ima klauzulu „bez protesta“ ne predstavlja vjerodostojnu ispravu.

Osim razloga koje su za svoju odluku dali nižestepeni sudovi, ovaj sud navodi i sljedeće:

Mjenica je samostalan, apstraktan, strogo formalan i zaseban pravni posao, što bi primjenjeno na ovaj slučaj značilo da je tužitelj u ovoj parnici mogao potraživati mjeničnu obavezu koja je proizašla iz izdatih mjenica, neovisno što tuženi nisu potpisali ugovor o kreditu, a ni ugovor o jemstvu. Kod okolnosti da tuženi nisu sporili da su potpisali predmetnu mjenicu, neprihvatljivim se pokazuje pravni stav prvostepenog suda „da tuženi nisu potpisali ugovor o kreditu i ugovor o jemstvu..., zbog čega ne stoji njihova obaveza plaćanja...“ .

Iz načela, na kojima se zasniva mjenica (načelo pismenosti (formalnosti), inkorporacije, strogosti fiksne mjenične obaveze, samostalnosti, solidarnosti i neposrednosti ) mjenični dužnik ima obavezu da izvrši ono što je nedvosmisleno navedeno u mjenici. Obaveza mjeničnog dužnika, kao i prava mjeničnog povjerioca, utvrđuju se samo na osnovu mjenice. Ovlaštenje tužitelja da popuni spornu (bianko) mjenicu proizašlo je iz člana 11. Ugovora o kreditu. Prema odredbi člana 33.st.1. Zakona o mjenici, avalista odgovara onako kako odgovara onaj za koga jamči.

Tokom postupka utvrđeno je da se u konkretnom slučaju radi o bianko vlastitoj mjenici u kojoj su tuženi naznačeni kao mjenični jamci, odnosno avalisti. Vlastita mjenica, kao poseban oblik hartije od vrijednosti, je mjenica kojom se njen izdavalac obavezuje da remitentu (vlasniku mjenice) plati mjeničnu obavezu u roku dospelosti. Ovakva mjenica se od trasirane mjenice razlikuje samo po tome što obavezu po njoj ima da plati njen izdavalac, a po trasiranoj mjenici obavezu plaćanja ima trasat. Ono što je bitno za vlastitu (sopstvenu) mjenicu jeste da obaveza plaćanja ima njen izdavalac, a to je u konkretnom slučaju glavni dužnik Kamberović Violeta, kako je i naznačena na mjenici.

U ovoj mjenici, suprotno pogrešnom pravnom stavu nižestepenih sudova, na samoj mjenici je označena dospelost i to datum 10. februar 2010.godine, pa kako mjenični dužnici nisu izmirili obavezu u redovnom postupku isplate, to je tužitelj pošto se za izvršenje obaveze glavnog dužnika obezbjedio jemstvom, odnosno avalom tuženih, imao pravo da mjenicu podnese na isplatu.

Međutim, i po shvatanju ovog suda, tuženi po članu 52 st. 1 Zakona o mjenici, više nisu u obvezi spram tužitelja jer je tužitelj propustio pravovremeno prezentirati mjenicu radi isplate. Naime, u konkretnom slučaju radi se o mjenici izdatoj sa klauzulom „bez protesta“ pa je imalac mjenice bio oslobođen obaveze da podigne protest zbog neakceptiranja ili zbog neisplate mjenice. Međutim, tužitelj nije oslobođen da mjenicu podnese na isplatu u propisanom roku od dva dana od blagovremenog davanja izvještaja. Dostavljanje izvještaja (notifikacija protesta) ima za cilj obavještenje mjeničnih dužnika - avalista da mogu iskupiti mjenicu odnosno dobrovoljno izvršiti mjeničnu obavezu.

U konkretnom slučaju mjenica je izdata 06.03.2008.godine, glavnom dužniku je podnesena na naplatu na dan dospjeća mjenice tj.10.02.2010. godine, iz čega bi slijedilo da je tužitelj podnošenjem prijedloga za izvršenje 26.10.2010.godine propustio prekluzivni rok iz člana 46.st.1. Zakona o mjenici, zbog čega je izgubio pravo na naplatu mjeničnog duga.

Iz svih navedenih razloga revizijski prigovori tužitelja su ocjenjeni neosnovanim, pa se kao takvi i odbijaju.

Pošto ne postoje revizijski razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom odredbe člana 248. ZPP reviziju tužitelja odbiti kao neosnovanu.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 25 0 P 025124 12 Rev od 26.02.2015).

<----->

Član 246. stav 1. tačka 10. u vezi sa članom 275. i 276. Zakona o privrednim društvima, a u vezi sa članom 103. Zakona o obligacionim odnosima.

**KADA JE ZA ZAKLJUČENJE UGOVORA ZAKONSKOM ZASTUPNIKU  
PRIVREDNOG DRUŠTVA POTREBNO POSEBNO OVLAŠTENJE, KOJE OVAJ  
NIJE PRIBAVIO OD ORGANA DRUŠTVA, TAKVI UGOVORI SU BILI  
ZAKLJUČENI PROTIVNO PRISILNIM PROPISIMA I PREMA TOME SU NIŠTAVI  
U SMISLU ODREDBE ČLANA 103. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA.**

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 56 0 P 027340 12 Rev od 30.07.2013. godine)

<----->

Član 6. stav 2. tačka 3. Zakona o privrednim društvima  
ZAKLJUČAK O ODGOVORNOSTI VLASNIKA UDJELA DRUŠTVA SA OGRANIČENOM  
ODGOVORNOŠĆU ZA OBAVEZE DRUŠTVA MORA SE ZASNIVATI NA DOKAZANIM ČINJENICAMA  
DA JE ON KORISTIO DRUŠTVO ZA PREVARU ILI OŠTEĆENJE SVOJIH POVJERILACA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 65 0 P 195188 11 Rev od 12.07.2012. god.)

<----->

Član 276. stav 3. Zakona o privrednim društvima  
UGOVOR O ZAPOSŁJAVANJU MENADŽERA PREDSTAVLJA MJEŠOVITI PRAVNI POSAO KOJI  
SADRŽI KAKO ELEMENTE MENADŽERSKOG UGOVORA TAKO I ELEMENTE UGOVORA O RADU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 Rs 000734 10 Rev od 29.12.2011. godine)

<----->

Član 2. Zakona o privatizaciji preduzeća  
Član 67. i Član 68. Pravilnika o postupku prodaje imovine i dionica ili udijela  
preduzeća  
AGENCIJA ZA PRIVATIZACIJU OVLAŠTENA JE DA JEDNOSTRANO RASKINE UGOVOR O  
KUPOPRODAJI PREDMETA TENDERA U POSTUPKU MALE PRIVATIZACIJE, IAKO NIJE BILA  
UGOVORNA STRANA IZ NAVEDENOG UGOVORA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 43 0 P 014453 11 Rev od 05.06.2012. godine)

<----->

Član 69., Član 86. i Član 143. Zakona o industrijskom vlasništvu u BiH

Član 94. ranije važeće Uredbe sa zakonskom snagom o patentima i znacima razlikovanja

OSNOVA ODLUKE U SPORU ZBOG POVREDE ROBNOG ZNAKA MORA BITI CJELOVITO UPOREĐIVANJE SPORNIH ROBNIH ZNAKOVA. TEK NA OSNOVU DETALJNE ANALIZE ROBNIH ZNAKOVA KOJI SE POREDE SUD MOŽE ZASNOVATI SVOJE UVJERENJE O POSTOJANJU OPASNOSTI ZAMJENE, ODNOSNO O POSTOJANJU NEDOZVOLJENOG OPONAŠANJA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 Ps 000869 10  
Rev od 22.11.2011. god.)

<----->

Član 31. Zakona o privatizaciji preduzeća

NEPRIVATIZOVANIM KAPITALOM I IMOVINOM PREDUZEĆA PO IZVRŠENJU PROGRAMA PRIVATIZACIJE I POČETNOG BILANSA STANJA UPRAVLJA I RASPOLAŽE VLADA NADLEŽNA ZA UPRAVLJANJE DRŽAVNIM KAPITALOM U TOM PREDUZEĆU.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 70 0 Ps 000113 09  
Rev od 28.04.2011. godine)

<----->

Član 109. stav 1. Zakona o mjenici

IZDAVALAC VLASTITE MJENICE ODGOVARA NA NAČIN KAKO ODGOVARA AKCEPTANT TRASIRANE MJENICE.

Obrazloženje:

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Širokom Brijegu broj 64 0 Ps 003273 07 Ps od 20.03.2009. godine obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 134.500,08 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 11.10.2007. godine pa do isplate, kao i da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.730,00 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda Široki Brijeg broj 64 0 Ps 003273 09 Pž od 16.10.2009. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Istom presudom odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Protiv drugostepene presude reviziju je blagovremeno izjavio tuženi i to zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se revizija usvoji i obje nižestepene presude preinače odbijanjem tužbenog zahtjeva u cjelosti, uz obavezivanje tužitelja da tuženom naknadi troškove cjelokupnog postupka.

U podnesenom odgovoru na reviziju tužitelj je putem advokata je osporio osnovanost revizijskih prigovora i predložio da se revizija odbije kao neosnovana, uz obavezivanje tuženog na naknadu troškova sastava odgovora na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Relevantna činjenična utvrđenja prvostepenog suda mogu se rezimirati na slijedeći način:

G.b. d.d. M.1, kao cedent, tuženi kao, cesionar, i tužitelj, kao cezus, zaključili su dana 21.07.1999. godine ugovor o cesiji, kojim je cedent ustupio tuženom svoje potraživanje prema tužitelju u iznosu od 1.115.623,81 DM.

Ugovorom o kreditu broj 03-26/99 od 28.07.1999. godine tuženi, kao kreditor, stavio je tužitelju, kao korisniku kredita, na raspolaganje novčana sredstva utvrđena ugovorom o cesiji

u iznosu od 1.115.623,81 DM na period od 15.08.1999. do 15.08.2003. godine, uz ugovorenu kamatu od 63.217,90 DM, a za slučaj docnje i zakonsku zateznu kamatu. Prema planu otplate korisnik kredita je posljednju ratu kredita bio dužan platiti 15.08.2003. godine.

Dana 02.01.2004. godine stranke su zaključile ugovor o zajmu broj RU 1-01/04, kojim je tuženi, kao zajmodavac, stavio na raspolaganje tužitelju, kao zajmoprimcu, novčani iznos od 295.000,00 KM na period od 04.01.2004. do 04.01.2006. godine, uz ugovorenu kamatu od 26.675,00 KM. Ovim ugovorom stranke su zatvorile prvi ugovor o zajmu (kreditu) od 28.07.1999. godine.

Dana 12.01.2004. godine tužitelj je dao mjenično osiguranje uručujući tuženom tri vlastite mjenice, sa naredbom bez protesta, radi osiguranja povrata zajma po ugovoru od 02.01.2004. godine.

Tuženi, kao osiguravatelj, i tužitelj kao ugovarač osiguranja, zaključili su dana 18.02.2000. godine ugovor o višegodišnjem osiguranju u trajanju od deset godina i to počev od 01.01.2000. godine. U navedenom razdoblju osiguravatelj je odobrio ugovaraču osiguranja 10% popusta prilikom svakog obračuna i naplate premije za osiguranje, pri čemu je ugovoreno (član 12. ugovora) da je u slučaju raskida ugovora ugovaratelj osiguranja odnosno tužitelj dužan vratiti odobreni popust na način bliže naveden u ugovoru. Odredbom člana 11. navedenog ugovora stranke su ugovorile da je raskid ovog ugovora moguć nakon proteka polovine njegovog ugovorenog trajanja, uz otkazni rok od šest mjeseci prije isteka tekuće godine osiguranja i uz pismeni zahtjev za raskid ugovora. Prvostepeni sud je utvrdio da tuženi nije tužitelju podnio zahtjev za raskid ugovora.

Dana 11.10.2007. godine tuženi je mjenicom AF0542552 skinuo sa računa tužitelja iznos od 112.869,45 KM, a mjenicom AF0179396 iznos od 73.657,20 KM. Na ovaj način tuženi je izvršio naplatu po tri stavke i to: a) na ime zakonskih zateznih kamata po ugovoru o kreditu od 28.07.1999. godine iznos od 73.517,04 KM, b) po policama iz ugovora o višegodišnjem osiguranju iznos od 60.098,45 KM i c) po nenaplaćenim računima iznos od 52.282,47 KM. Tužitelj je tokom postupka priznao da je tuženi osnovano naplatio iznos od 52.282,47 KM i za taj iznos djelimično povukao tužbu.

U iznesenoj činjeničnoj situaciji prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev sa osnova odredbe člana 210. ZOO, zaključujući da je naplata iznosa od 73.517,04 KM po osnovu zateznih kamata iz ugovora od 28.07.1999. godine suprotna odredbama članova 368. stav 2. i 372. ZOO, budući da je predmetno potraživanje u vrijeme naplate zastarjelo, a da je naplata iznosa od 60.098,45 KM neosnovana jer ugovor o višegodišnjem osiguranju nije raskinut, pa samim tim nije ni stvoren osnov za naplatu odobrenih popusta.

Neprihvatljiv je prigovor revidenta da je drugostepeni sud, prihvatajući činjenične i pravne razloge prvostepenog suda, počinio povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 231. ZPP, koja je koincidirala sa pogrešnom primjenom materijalnog prava.

Revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka revident nalazi u činjenici da drugostepeni sud nije u obrazloženju svoje odluke odgovorio na njegove slijedeće žalbene navode: a) da prvostepeni sud sporni materijalno-pravni odnos nije raspravio sa stanovišta mjeničkog prava (član 107. stav 2. Zakona o mjenici b) da je ugovor o višegodišnjem osiguranju raskinut po samom zakonu u smislu člana 125. stav 1. ZOO i c) da se prvostepeni sud nepravilno pozvao na odredbu člana 368. stav 2. ZOO.

Tačno je da drugostepeni sud nije direktno odgovorio na navedene žalbene navode revidenta, ali taj propust drugostepenog suda da pravilno primjeni odredbu člana 231. ZPP nije u konkretnom slučaju, po ocjeni ovog revizijskog suda, bio od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude (član 209. ZPP), iz slijedećih razloga:

Tužitelj je u predmetnim mjenicama označen kao trasant - izdavalac mjenice, tako da se radi o vlastitoj mjenici. Navedene mjenice sadrže sve potrebne sastojke propisane članom 106. Zakona o mjenici, osim oznake dospelosti, pa se prema odredbi člana 107. stav 2. istog zakona smatraju mjenicama po viđenju, kako to navodi i revident u svojoj reviziji.

Odredbom člana 35. Zakona o mjenici propisano je da je mjenica po viđenju plativa čim se podnese, a mora se podnijeti na isplatu u roku od jedne godine od dana izdavanja.

U skladu sa odredbom člana 109. stav 1. Zakona o mjenici izdavalac vlastite mjenice odgovara onako kako odgovara akceptant trasirane mjenice, dok je odredbom člana 80. stav 1. istog zakona propisano da svi mjeničnopravni zahtjevi protiv akceptanta zastarijevaju za tri godine, računajući od dospelosti.

Na spornim mjenicama je kao datum njihovog izdavanja naveden 10.12.2002. godine, pa kako je tuženi mjenice podnio na naplatu i naplatio dana 11.10.2007. godine, to jasno proizilazi da je naplata mjenica uslijedila po proteku trogodišnjeg roka propisanog odredbom člana 80. stav 1. Zakona o mjenici.

Pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da je sporni iznos od 73.517,04 KM (na ime zakonskih zateznih kamata po ugovoru od 28.07.1999. godine) bio obuhvaćen zastarom u vrijeme njegove naplate u smislu člana 372. ZOO, pri čemu je za pravilnost ovog zaključka bez uticaja i okolnost da su se sudovi pri tome pogrešno pozvali i na odredbu člana 368. stav 2. ZOO.

Ugovor se zbog neispunjenja raskida prostom izjavom ovlaštene ugovorne strane ili po samom zakonu (član 124. ZOO).

Ispunjenje obaveze tužitelja u određenom roku nije u konkretnom slučaju bio bitan sastojak ugovora o višegodišnjem osiguranju ni po prirodi posla niti je ugovoreno da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku, pa je pravno neutemeljen stav revidenta da je ovaj ugovor raskinut po samom zakonu (član 125. stav 1. ZOO). Stoga je navedeni ugovor, u smislu odredbe člana 124. ZOO, revident mogao raskinuti prostom izjavom, odnosno pod uslovima bliže navedenim u članu 11. ugovora o višegodišnjem osiguranju (otkazni rok od šest mjeseci te pismeni zahtjev za raskid ugovora), što u konkretnom slučaju nije učinio, kako to proizilazi iz činjeničnih utvrđenja nižestepenih sudova za koje je ovaj revizijski sud vezan (član 240. stav 2. ZPP).

Kako ne stoje revizijski razlozi, kao ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, to je primjenom odredbe člana 248. ZPP reviziju tuženog valjalo odbiti.

U skladu sa odredbom člana 397. stav 1. u vezi sa članom 387. stav 1. ZPP-a odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju jer ti troškovi nisu bili potrebni radi vođenja parnice.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 64 0 Ps 003273 09  
Rev od 03.02.2011. godine)

<----->

Član 2. stav 1. i član 3. stav 1. i 2. tačka 2. Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u BiH

**PRIVREDNO DRUŠTVO, KAO PRAVNI SLIJEDNIK DRŽAVNOG PREDUZEĆA,  
KOJE U POSTUPKU PRIVATIZACIJE NIJE PRIJAVILO U PASIVNI PODBILANS,  
KAO NEGATIVNU VRIJEDNOST DRŽAVNOG KAPITALA, SPORNI POSLOVNI  
PROSTOR KOJI SE NALAZI NA TERITORIJI DRUGOG ENTITETA, NIJE  
AKTIVNO LEGITIMISANO U SPORU RADI UTVRĐIVANJA PRAVA**

## VLASNIŠTVA I PREDAJE U POSJED TOG POSLOVNOG PROSTORA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 070-0-Rev-09-001150 od 13.05.2010. god.)

<----->

Član 8. stav 1., 9. i 20. Zakona o početnome bilansu stanja preduzeća i banaka

Član 5. do 9. Uredbe o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama u postupku privatizacije.

Član 9. stav 1. Zakona o prometu nepokretnosti.

Član 7. Zakona o parničnom postupku

PRAVNO LICE NASTALO PRIVATIZACIJOM NE MOŽE TRAŽITI PREDAJU U POSJED NEKRETNINE KOJA NIJE OBUHVAĆENA ODLUKOM AGENCIJE ZA PRIVATIZACIJU O ODOBRAVANJU UPISA IZVRŠENE PRIVATIZACIJE DRŽAVNOG KAPITALA U SUDSKI REGISTAR.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH broj: 070-0-Rev-07-001189 od 18.11.2008.godine i presuda broj: 070-0-Rev-07-000970 od 08.10.2008. godine)

<----->

Član 355. i 356. Zakona o privrednim društvima

NEKRETNINA KOJA JE POSTALA VLASNIŠTVO DRUŠTVA NE MOŽE SE SMATRATI NOVIM ULOGOM TEMELJEM KOJEG BI SE MOGAO POVEĆATI OSNOVNI KAPITAL DRUŠTVA

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: GŽ-131/04 od 23.11.2004. g.).

<----->

Član 29. stav 3. Zakona o privrednim društvima

Član 48. i 49. tačka 3. Zakona o postupku upisa pravnih osoba u sudski registar

TUŽITELJ NEMA PRAVO ZAHITIJEVATI PRESTANAK UPOTREBE I BRISANJE IZ SUDSKOG REGISTRA FIRME DRUGOG DRUŠTVA AKO JE TUŽENI PRIJE TUŽITELJA IZVRŠIO REGISTRACIJU SVOJE FIRME.

Obrazloženje:

Prvostepenom presudom odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja da se utvrdi da nije valjan upis glasila P.o. u registar javnih glasila Kantonalnog suda u Tuzli, koji se vodi pod brojem 7 za 2002.godinu, da se po pravosnažnosti presude izvrši brisanje tog glasila i tuženi obaveže da tužitelju naknadi parnične troškove a obavezan je tužitelj da na ime troškova parničnog postupka isplati tuženom iznos od 1.050,00 KM.

Tužitelj je blagovremeno podnio žalbu putem advokata.

U odgovoru na žalbu tuženi je predložio da se ista odbije.

Žalba nije osnovana.

Prema članu 19. stav 1. Zakona o privrednim društvima ("Službene novine FBiH", broj 23/99, 45/00, 2/02, 6/02 i 29/03) firma društva mora se jasno razlikovati od firme drugih društava.

Prema stavu 3. istog člana ako smata da firma drugog društva nije jasno različita od njegove ranije registrirane firme, društvo ima pravo zahtijevati prestanak upotrebe i brisanje iz sudskog registra firme drugog društva i naknadu pretrpljene štete tužbom kod suda u roku od tri godine od dana upisa osporavane firme u sudski registar.

U postupku je utvrđeno da je tužitelj na osnovu rješenja Kantonalnog suda u Tuzli broj U/I-I 181/02 od 18.10.2002.godine upisan u registar javnih glasila kao javno glasilo O., pod rednim brojem 11 reg.uložak 3-37, a tuženi je na osnovu rješenja Kantonalnog suda u Tuzli broj

U/I-192/02 od 24.7.2002.godine izvršio registraciju javnog glasila P. o. i upisan je u jedinstveni registar javnih glasila pod rednim brojem 7 reg.uložak 3-30.

Prvostepeni sud je, po shvatanju ovog suda, pravilno zaključio da se glasila tužitelja i tuženog jasno razlikuju i ne može se dovesti u zabludu obični potrošač, pa prigovor tužitelja dat u tom smislu ne stoji.

Međutim, sve i da je tačna činjenica da se glasila tužitelja i tuženog jasno ne razlikuju, tužitelj nema pravo zahtijevati da se utvrdi da nije valjan upis glasila tuženog i da se isti briše iz sudskog registra obzirom da je tuženi prije tužitelja izvršio registraciju glasila.

Kako ne stoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti, ovaj sud je primjenom odredbi člana 350. ranijeg ZPP u vezi sa članom 456. stav 1. važećeg ZPP, žalbu tužitelja odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Predsjednik vijeća

Hajrudin Hajdarević, s.r.

(Presuda Vrhovnog suda FBiH, broj: PŽ-4/04 od 24.08.2004. god.)

<----->

Pobijanje i poništenje odluke skupštine dioničkog društva Član 258 stavovi 1. i 2. Zakona o privrednim društvima.

**ROK IZ ČLANA 258 . STAV. 2. ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA ZA  
POKRETANJE POSTUPKA ZA POBIJANJE I PONIŠTENJE ODLUKE SKUPŠTINE  
DIONIČKOG DRUŠTVA PREKLUZIVNE JE PRIRODE I NA NJEGA SUD PAZI  
PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI.**

Iz obrazloženja:

Tužitelji su ovom sudu putem advokata podnijeli tužbu 28.02.2005.god. kojom traže da sud utvrdi ništavim odluku skupštine tuženika koja je održana 21.04.2004.god. i odluke donijete na istoj, te da iste ne proizvode pravne posljedice od dana održavanja, odnosno donošenja što je tuženi dužan priznati i trpjeti da se temeljem presude suda brišu svi upisi izvršeni u sudskom registru Kantonalnog suda u Novom Travniku, kod Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH i registar vrijednosnih papira Federacije BiH i svi drugi eventualni upisi i posljedice i uspostavi stanje prije upisa tih promjena, te da tuženi tužiteljima nadoknadi troškove parničnog postupka.

Tuženi je ovom sudu podnio odgovor na tužbu 22.06.2005.god. U istom predlaže sudu da tužbu odbaci kao neblagovremenu imajući u vidu član 258. stv .2. Zakona o privrednim društvima koji se citira. Navodi se da tužitelji nisu podnijeli blagovremenu tužbu u skladu sa navedenim članom.

Tužitelj su ovom sudu dostavili podnesak 1.08.2005.god. u kojem predlažu da se sud, u skladu sa čl.27. i 28. Zakona o sudovima Federacije BiH, oglasi stavrno nenadležnim i da predmet dostavi Općinskom sudu Travnik kao stvarno i mjesno nadležnom sudu.

Navedeni zahtjev tužitelja nije osnovan iz slijedećih razloga: Već je naprijed navedeno da je tužba od strane tužitelja podnijeta 28.02.2005.god. a odgovor na istu daj 22.06.2005.god. Zakon o sudovima Federacije BiH, na koji se pozivaju tužitelji, a na osnovu kojeg su općinski sudovi nadležni za ove sporove stupio je na snagu 12.07.2005.god. tj. Nakon podnošenja tužbe i davanja odgovora na tužbu.

U konkretnoj situaciji ovaj sud se ne može proglasiti stvarno nenadležnim imajući u vidu čl. 17.stav 2. ZPP-a . Navedenim članom stavom 2. ZPP-a regulisano je da: „Ako je tuženi već dao odgovor na tužbu , više sud prvog stepena se ne može ni u povodu prigovora ni po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim za predmet nadležnosti suda prvog stepena“. Već je naprijed navedeno da je tuženik prije stupanja na snagu dao odgovor na tužbu.

Imajući u vidu naprijed navedene činjenice, te odredbu čl. 17. st.2. ZPP-a sud nije prihvatio prijedlog tužitelja o oglašavanju ovog suda stvarno nenadležnim.

Ispitujući u vidu naprijed navedene činjenice, te odredbu čl. 17. st. 2. ZPP-a sud nije prihvatio prijedlog tužitelja o oglašavanju ovog suda stvarno nenadležnim.

Ispitujući blagovremenost podnijete tužbe, sud je utvrdio da je prigovor tuženika iznijet u tom smislu osnovan iz slijedećih razloga. Iz same tužbe proizilazi da tužitelji osporavaju odluke skupštine tuženika od 21.04.2004.god. Takođe, nije sporno da je tužba podnijeta tek 28.02.2005.god. Članom 258. st. 1. Zakona o privremenim društvima regulisano je ko može pokrenuti postupak za pobijanje i poništenje odluke skupštine dioničkog društva. Stavom 2. istog zakona regulisano je da se postupak iz stava 1. može pokrenuti kod suda u roku od 60 dana od dana održavanja skupštine. Navedeni rok obraćanja sudu je prekluzivne prirode na koji sud pazi po službenoj dužnosti a na to je ukazano i u odgovoru na tužbu tuženika.

Imajući u vidu činjenicu da je skupština tuženika čija se odluka osporava održana 21.04.2004.god. a tužba podnijeta 28.02.2005.god. jasno proizilazi da je protekao rok za obraćanje sudu imajući u vidu član 258. stav 2. Zakona o privrednim društvima.

(Kantonalni sud u Travniku, br: P.2/05, od 16.08.2005.god).

<----->

#### ZAKLJUČENJE POSTUPKA STEČAJA

Član 137. Zakona o stečajnom postupku

(“Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 26/10 – prečišćen tekst)

Ako se nakon otvaranja stečajnog postupka ispostavi da nema stečajne mase, ili da stečajna masa nije dovoljna ni za pokriće troškova stečajnog postupka, a stečajni povjerilac nije iskazao spremnost da predujmi dodatne troškove za dalje vođenje stečajnog postupka, stečajni sudija će zaključiti stečajni postupak.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 137. ZSP propisano je da, ako se nakon otvaranja postupka ispostavi da stečajna masa nije dovoljna ni za pokriće troškova stečajnog postupka, stečajni sudija će zaključiti postupak. Postupak se neće zaključiti ako se predujmi dovoljan novčani iznos (stav 1.); prije zaključenja stečajnog postupka stečajni sudija će saslušati skupštinu povjerilaca, stečajnog upravnika i povjerioce stečajne mase. Ako to predloži stečajni upravnik, navedeno saslušanje moguće je sprovesti već na izvještajnom ročištu (stav 2.).

I po ocjeni ovog suda, nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da su se ispunili zakonski uslovi za zaključenje stečajnog postupka zbog nedostatka stečajne mase u smislu odredbe člana 137. ZSP, obzirom da je iz izvještaja o materijalno finansijskom stanju stečajnog dužnika, koji je na izvještajnom ročištu podnio stečajni upravnik, utvrđeno da stečajni dužnik ne raspolaže imovinom, pa ni za pokriće troškova stečajnog postupka, niti se iz uplaćenog predujma mogu podmiriti troškovi koji su već stvoreni, a da povjerilac nije iskazao spremnost da predujmi dodatne troškove za dalje vođenje stečajnog postupka i da je saglasan da se zaključi stečajni postupak nad stečajnim dužnikom.

Pored toga, nižestepeni sudovi su cijenili da je utvrđeno da stečajni dužnik ne obavlja poslovnu djelatnost, jer nije izvršio usklađivanje i organizovanje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, da nije registrovan kod Poreske uprave niti Uprave za indirektno oporezivanje, da nema poreski broj i nema PDV broj, nema otvoren transakcioni račun ni kod jedne banke, ne posjeduje ni pokretnu ni nepokretnu imovinu, niti ima zaposlenih radnika.

Kod činjenice da stečajni dužnik ne obavlja poslovnu djelatnost, niti ima sredstava za daljnje vođenje stečajnog postupka, prvostepeni sud je pravilno, u skladu sa odredbom člana 137. ZSP, donio odluku da zaključi stečajni postupak zbog nedostatka stečajne mase.

(Vrhovni sud Republike Srpske, 57 0 St 113131 20 Rev 2 od 05.02.2020. godine)

<----->

#### POTRAŽIVANJA STEČAJNOG POVJERIOCA

Član 269. stav 1. tačka 5) i stav 3. i član 2. stav 1. tačka 23) Zakona o bankama Republike Srpske

(„Službeni glasnik RS“, broj 4/17 i 54/19)

Potraživanje tužitelja, kao povezanog lica, u stečajnom postupku nad tuženom bankom u stečaju, je pravilno svrstano u peti suspendovani red, sve dok u potpunosti ne budu isplaćene obaveze prema drugim povjeriocima banke.

Iz obrazloženja:

Tužilac je stečajni povjerilac tužene, obzirom da na dan otvaranja stečajnog postupka ima neobezbjeđeno potraživanje prema stečajnom dužniku. Kod neobezbjeđenih potraživanja povjerioci su u stečajnom postupku hijerarhijski poredani u isplatne redove, sa načelom međusobne isključivosti redova i načelom srazmjernosti namirenja unutar istog isplatnog reda.

Tužena je banka, pa se saglasno odredbi člana 273. ZB RS, na stečaj banke primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje stečajni postupak, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano. ZB RS propisao je (član 279.) da u postupku stečaja banka isplatu obaveza vrši prema redoslijedu prioriteta i uslovima isplata u postupku likvidacije banke utvrđenim članom 269. ovog zakona, što znači da su isplatni redovi i način isplate potraživanja određeni ZB RS.

Na ispitnom ročištu stečajni upravnik je priznao potraživanja tužioca u iznosu od 10.308.354,08 KM i isto svrstao u 5. suspendovani isplatni red, shodno odredbi člana 269. stav 1. tačka 5) i stav 3. ZB RS, a osporio je potraživanja zakonske zatezne kamate u iznosu od 1.745.000,00 KM.

Prema odredbi član 269. stav 1. ZB RS, isplata se vrši prema sljedećem redoslijedu prioriteta: obaveze prema osiguranim povjericima do vrijednosti njihovog obezbjeđenja (tačka 1), zatim dugovi banke po osnovu zajmova datih banci i drugih troškova banke stvorenih tokom privremene uprave, postupka restruktuiranja, postupka likvidacije ili postupka stečaja banke (tačka 2), potraživanja radnika iz radnog odnosa za poslednjih 12 mjeseci do dana otvaranja likvidacionog postupka kao i po osnovu naknade štete za povrede na radu i članove porodice poginulog radnika na radu (tačka 3), potraživanja Agencija za osiguranje depozita BiH na ime naknade isplaćenih depozita (tačka 4), ostali depoziti i isključeni depoziti u skladu sa propisima kojim se uređuje osiguranje depozita u bankama BiH (tačka 5), potraživanja povjerilaca koji nisu akcionari banke (tačka 6), potraživanja vlasnika subordiniranog duga (tačka 7), potraživanja vlasnika prioritetnih akcija (tačka 8) i potraživanja vlasnika običnih akcija (tačka 9).

Stavom 3. istog člana propisano je da se u postupku stečaja /likvidacije isplata bilo kakvih obaveza banke prema članovima organa upravljanja banke odbora za reviziju, akcionarima

banke koji učestvuju sa najmanje 5% u glasačkim pravima odnosno vlasništvu nad kapitalom, povezanim licima i povezanim bankama, suspenduje sve dok u potpunosti ne budu isplaćene obaveze prema drugim povjeriocima banke.

Odredbom člana 2. stav 1. tačka 23) 1. ZB RS propisano je da su povezana lica fizička i pravna lica koja su međusobno povezana vlasništvom nad kapitalom ili upravljanjem kapitalom sa 20% ili više glasačkih prava ili kapitala ili na drugi način povezana radi postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva tako da poslovanje i rezultati poslovanja jednog lica mogu značajno uticati na poslovanje odnosno rezultate poslovanja drugog lica, a podtačkom 1. lica su međusobno povezana: alineja 1. - tako da jedno lice, odnosno lica koja se smatraju povezanim licima u skladu sa ovom tačkom, zajedno, posredno ili neposredno učestvuju u drugom licu, alineja 2.- tako da u dva lica učešće ima isto lice, odnosno lica koja se smatraju povezanim licima u skladu sa ovom tačkom.

Tužiocu su u stečajnom postupku priznata potraživanja u iznosu od 10.308.359,08 KM, (što se odnosi na oročeni depozit od 10.000.000,00 i ugovorenu kamatu 3,8% u iznosu od 308.359,08 KM), dospjela do dana otvaranja stečajnog postupka 04.04.2017. godine i svrstana

u 5. suspendovani red, te u ovoj parnici pravosnažnom odlukom suda utvrđena su osnovanim i priznata i potraživanja na ime zakonske zatezne kamate za period od 11.05.2016. godine (kada je otvoren likvidacioni postupak) do 04.04.2017. godine (kada je otvoren stečajni postupak) i svrstana u 5. suspendovani red, a odluka drugostepenog suda u ovom dijelu nije pobijana (tužena je odustala od revizije).

ZS pod potraživanjem stečajnog povjerioca podrazumjeva glavni dug i kamate koje dospijevaju na dan otvaranja stečajnog postupka, obzirom da za neobezbjedena potraživanja, kakvo je potraživanje stečajnih povjerilaca, obračunavanje ugovornih i zateznih kamata prestaje danom otvaranja stečaja.

Odredba člana 269. ZB RS, kojom je regulisan redosljed prioriteta i uslovi isplate, ne predviđa isplatu zakonske zatezne kamate stečajnim povjeriocima banke, niti ovaj zakon sadrži odredbe o tim potraživanjima stečajnih povjerilaca, kao ni o potraživanju troškova postupka koji su pojedinim stečajnim povjeriocima nastali učešćem u postupku (a koje tužilac traži u ovoj parnici). S obzirom na odredbu člana 273. ZB RS (da se na stečaj banke primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje stečajni postupak, i to one odredbe koje u pogledu stečaja banke ne sadrži ZB RS), po mišljenju ovog suda, na ta potraživanja primjenjuju se odredbe ZS koje propisuju mogućnost namirenja i nižerangiranih potraživanja u koje spadaju kamate koje teku od otvaranja stečajnog postupka, troškovi koji su nastali stečajnim povjeriocima učešćem u postupku i druga potraživanja navedena u članu 88. ZS, koja se u stečajnom postupku poslije ostalih potraživanja stečajnih povjerilaca, mogu u istom rangu srazmjerno namirivati.

Međutim, prema odredbi člana 169. stav 8. ZS, potraživanja nižerangiranih povjerilaca prijavljuju se samo ukoliko stečajni sudija posebno pozove na prijavljivanje tih potraživanja. U tom slučaju, u prijavi potraživanja naznačit će se da je riječ o potraživanju nižeg isplatnog reda i rang na koji povjerilac ima pravo, jer se u protivnom prijava neće uzeti u obzir (stav 9. i 10. člana 169. ZS). Ovo znači da je ZS neobezbjedenim povjeriocima priznao pravo da zahtjevaju i zakonsku zateznu kamatu i nakon otvaranja stečajnog postupka, ali tek po posebnom pozivu stečajnog sudije, što će najčešće biti slučaj ako preostanu raspoloživa sredstva nakon podmirenja svih povjerilaca.

(Vrhovni sud Republike Srpske, 57 0 Ps 123380 19 Rev od 27.11.2019. godine)

<----->

## OTVARANJE STEČAJNOG POSTUPKA

Član 6. Zakona o stečajnom postupku

(„Službeni glasnik Republike Srpske”, broj: 26/10 - Prečišćeni tekst)

Stečajni dužnik je platežno nesposoban ukoliko nije u stanju izvršavati svoje dospjele i potraživane obaveze plaćanja, a okolnost da je stečajni dužnik podmirio ili da može podmiriti u cjelosti ili djelimično potraživanje nekih povjerilaca, sama po sebi, ne znači da je platežno sposoban.

Iz obrazloženja:

Revizionim prigovorima ne dovodi se u pitanje pravilnost zaključka nižestepenih sudova da je stečajni dužnik platežno nesposoban i da nije u mogućnosti da izmiruje dospjele novčane obaveze, utemeljen na nalazu vještaka finansijske struke i iskazu vještaka datog na ročištu za utvrđivanje uslova za otvaranje stečajnog postupka, iz koga slijedi da stečajni dužnik ne obavlja platni promet na način kako je to propisano odredbama o unutrašnjem

platnom prometu jer nema otvoren račun ni u jednoj poslovnoj banci na teritoriji Republike Srpske, ne obavlja platni promet, nema zaposlenih radnika, nema sjedište niti poslovne dokumentacije, nema pečat, dugi niz godina ne obavlja registrovanu djelatnost, nema vlastite pokretne ili nepokretne imovine, nije registrovan kod Poreske uprave ni kod Uprave za indirektno oporezivanje, posjeduje samo rješenje o registraciji iz 1989. godine, nije sačinjavao završni račun niti ga je predavao APIF tako da nije mogao raspolagati bilo kakvim novčanim sredstvima u skladu sa zakonom niti naplatiti eventualni dug, kao i na mišljenju privremenog stečajnog upravnika da je stečajni dužnik platežno nesposoban, da ne obavlja registrovanu djelatnost već 20 godina i da nije u mogućnosti da izmiruje dospjele novčane obaveze, da posjeduje samo rješenje o registraciji iz 1989. godine, da nije svoje akte uskladio prema odredbama Zakona o privrednim društvima, što znači da stečajni dužnik samo formalno egzistira, a faktički ne postoji.

Prema odredbi člana 8. stav 1. Zakona o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 52/12, dalje: ZUPP) poslovni subjekti su dužni da za potrebe plaćanja otvore račune kod ovlaštenih organizacija i da sva novčana sredstva drže na tim računima, kao i da vrše plaćanja preko računa, a mogu imati otvorene račune kod više ovlaštenih organizacija, prema vlastitom izboru (član 12. stav 1. ZUPP).

Slijedom toga, proizlazi da je stečajni dužnik, koji nije imao otvoren ni jedan račun kod poslovnih banaka, nije mogao raspolagati bilo kakvim novčanim sredstvima, niti je mogao naplatiti dug po presudama koje je u toku postupka navodio i isticao (a na koje se poziva i u reviziji), niti je mogao ispunjavati plaćanje po svojim redovnim obavezama, platežno nesposoban u smislu odredbe člana 6. ZSP.

(Vrhovni sud Republike Srpske, 57 0 St 113131 19 Rev od 06.06.2019. godine

<----->

## OSPORAVANJE STEČAJNOG POTRAŽIVANJA

Član 120. Zakona o stečajnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 26/10-Prečišćeni tekst) u vezi sa članom 7. stav 1. i članom 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku

(„Sl. glasnik Republike Srpske “ broj 58/03 do 61/13)

Kada u stečajnom postupku stečajni upravnik ospori prijavljeno potraživanje i povjerioca uputi na parnicu, na povjeriocu je teret dokazivanja ne samo visine potraživanja koje ima prema stečajnom dužniku već prvenstveno postojanja tog potraživanja odnosno osnova na kome se temelji to potraživanje.

Iz obrazloženja:

Nižestepeni sudovi su pravilno zaključili da tužitelj nije dokazao osnovanost (a time ni visinu) predmetnog potraživanja. Izvodi otvorenih stavki i analitičke kartice sami po sebi ne dokazuju osnovanost potraživanja, a u smislu odredbi člana 7. stav 1. i člana 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03 do 61/13, dalje: ZPP), obaveza tužitelja je bila da dokaže činjenice koje se odnose na postojanje i visinu spornog potraživanja. Iz tih razloga nižestepeni sudovi su opravdano odbili tužitelja sa tužbenim zahtjevom.

Tužitelj tvrdi da je on bio u poslovnom odnosu sa tuženom, ali to nije bio odnos zasnovan na prometu robe i usluga, kako on želi predstaviti, već odnos koji je inicirao sam tužitelj kada je 2009. godine, nakon što je nad tuženom otvoren prvi stečajni postupak, istoj uputio pismo namjere u kojem je izrazio namjeru da preuzme većinski kapital tužene, a da zauzvrat izmiri potraživanja svih povjerilaca tužene koja iznose preko osam miliona KM. U tom pismu tužitelj je obavijestio tuženu da je već otkupio njen dug prema P. banci koji iznosi preko tri miliona KM kao i 1/4 dijela njenog duga prema zaposlenim radnicima. Takođe, tužitelj je u pismu namjere iskazao spremnost da obezbijedi sirovine i obrtna sredstva kako bi tužena nastavila proizvodnju, da obezbijedi plate za radnike te da snosi troškove remonta i revitalizacije postrojenja tužene. Tužena je prihvatila ovu ponudu tužitelja i na osnovu nje sačinila stečajni plan u kome su detaljno regulisane obaveze i prava obje strane. U tom planu je jasno rečeno da će po osnovu ulaganja tužitelja u tuženu i ispunjavanja njenih obaveza prema trećim licima tužitelj steći većinski akcijski kapital tužene odn. postati njen većinski vlasnik sa pravom upravljanja. Iz podataka u predmetnom parničnom spisu i onih koji se nalaze u stečajnom spisu proizilazi da je tužena izvršila obaveze prema tužitelju jer mu je prenijela 63,75% akcija, čime je tužitelj postao njen većinski vlasnik. S druge strane, tužitelj nije izvršio sve obaveze preuzete stečajnim planom već je nakon samo pola godine prenio na pravno lice iz H. sva svojinska prava nad tuženom, za šta mu je isplaćena naknada u iznosu od nekoliko miliona KM. Tužitelj nije izvršio obavezu obnavljanja proizvodnje tužene, radi čega je nad tuženom 2015. godine po drugi put otvoren stečajni postupak.

Iz svega navedenog proizilazi da tužena ništa ne duguje tužitelju jer mu je po osnovu izvršavanja njenih obaveza prema trećim licima prenijela svojinu na 51% akcija u nominalnoj vrijednosti od 10.880.385,00 KM, da bi mu po osnovu njegovih ulaganja u remont i revitalizaciju postrojenja prenijela u svojinu još 12,75% akcija u nominalnoj vrijednosti od 7.499.518,00 KM. Dakle, nominalna vrijednost akcija koje je stekao tužitelj kao većinski vlasnik tužene premašuje iznos koji je on, izvršavajući obaveze iz stečajnog plana, uložio u tuženu.

Obzirom na navedeno, neosnovana je tvrdnja revidenta da je tužena potpisivanjem zapisnika o sravnjenu međusobnih potraživanja i obaveza od 19.6.2014. godine faktički priznala sporni dug. Naime, tužitelj je kao većinski vlasnik tužene imao upravljačka prava i presudno je uticao na sadržaj akata koje je sačinjavala i potpisivala tužena. Ovaj sud zapaža da je do potpisivanja navedenog zapisnika došlo nakon što je pravosnažno okončan krivični postupak protiv Z. Ć. i D. N., koji su osuđeni zbog počinjenog krivičnog djela pranja novca. Izrekom presude donesene u tom postupku, za koju je ovaj sud vezan u skladu sa odredbom člana 12. stav 3. ZPP, između ostalog, konstatovano je da je direktor tužitelja, postupajući po nalogu Z. Ć., predsjednika Upravnog odbora firme iz N. S. koja je 100% vlasnik tužitelja, novac stečen prodajom droge ulagao u tuženu i tim novcem otplaćivao dugove tužene prema trećim licima, pri čemu je potpisivao fiktivne profakture za navodnu isporuku kukuruza, dok uplate avansa nije pratio stvarni poslovni odnos tj. isporuka robe. Zato materijalni dokazi koje je priložio tužitelj u ovoj parnici (izvodi otvorenih stavki i analitičke kartice) nisu isprave koje dokazuju osnovanost tužiteljevog potraživanja prema tuženoj jer je u navedenom krivičnom

postupku utvrđeno da se radi o fiktivnim dokumentima. Nalaz i mišljenje finansijskog vještaka se temelji na tim fiktivnim dokumentima pa je tužena u pravu kada tvrdi da je taj nalaz „neupotrebljiv“, pogotovo što vještak nije ispitivao valjanost ovih dokumenata niti je provjeravao pravilnost izvršenih knjiženja u poslovne knjige stranaka već je samo prepisao podatke iz izvoda otvorenih stavki i sabrao iznose iz tih stavki.

(Vrhovni sud Republike Srpske, 59 0 Ps 026660 17 Rev od 06.6.2018. godine)

<----->

#### OSPORAVANJE POTRAŽIVANJA STEČAJNIH POVJERILACA

Član 34., 40. stav 1., 50. stav 1., Zakona o stečajnom postupku (“Službeni glasnik RS” broj 26/10-Prečišćeni tekst)

U parnicama radi utvrđenja osnovanosti potraživanja prijavljenih u stečajnom postupku ili osnovanosti osporavanja tih potraživanja od strane stečajnog upravnika, mjerodavno pravo po kome se spor ima riješiti je ono koje je bilo na snazi u vrijeme otvaranja stečajnog postupka.

Iz obrazloženja:

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da je nad tužiocem otvoren stečajni postupak dana 11.12.2015. godine; da je tužena prijavila potraživanja koja su bila obezbijedjena razlučnim pravom u iznosu od 2.715.903,48 KM, ali i potraživanja kao stečajni povjerilac u iznosu od 207.482,66 KM; da je od prijavljenog potraživanja tužene kao stečajnog povjerioca u ukupnom iznosu od 207.482,66 KM, stečajni upravnik na ročištu 04.05.2016. godine priznao iznos od 124.245,23 KM a iznos od 83.237,43 KM je osporen jer se odnosio na potraživanja po osnovu doprinosa za PIO i doprinosa za zapošljavanje, koja potraživanja su na ročištu za ispitivanje prijavljenih potraživanja, koje je održano 10.03.2016. godine, priznata Fondu kao stečajnom povjeriocu u ukupnom iznosu od 1.048.000,58 KM, dok su stečajnom povjeriocu (JU Zavodu) priznata potraživanja u traženom iznosu od 71.705,82 KM; da iz nalaza vještaka ekonomske struke slijedi da se dio prijavljenog potraživanja tužene kao stečajnog povjerioca u iznosu od 207.482,67 KM i to dio u iznosu 83.237,43 KM odnosi na doprinose za PIO i na doprinose za nezaposlene i da ovaj iznos uključuje i kamate na obe vrste ovih doprinosa.

Stečajni postupak sprovodi sud po pravilima ZSP. Osnovni cilj stečajnog postupka je namirenje stečajnih povjerilaca koji svoja potraživanja mogu ostvarivati samo u stečajnom postupku. Taj cilj se postiže unovčenjem imovine stečajnog dužnika i podjelom tih sredstava povjeriocima (član 2. stav 1. ZSP). Taj postupak obuhvata cjelokupnu imovinu koja pripada stečajnom dužniku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka (stečajna masa), koja služi namirenju stečajnih povjerilaca koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imaju osnovan imovinski zahtjev prema stečajnom dužniku (član 34. ZSP). Stranke u stečajnom postupku su stečajni dužnik (nad kojim je otvoren stečajni postupak) i povjerioci (stečajni, razlučni ili izlučni), koji svojstvo stranke u stečajnom postupku stiču prijavom potraživanja.

Od trenutka objavljivanja rješenja o otvaranju stečajnog postupka, raspolaganja stečajnog dužnika predmetom stečajne mase su bez pravnog učinka, prestaju prava organa, zastupnika i punomoćnika stečajnog dužnika, koja prelaze na stečajnog upravnika (član 55. ZSP), prestaju ugovori o radu radnika stečajnog dužnika (član 78.), potraživanja povjerilaca koja nisu dospjela otvaranjem stečajnog postupka smatraju se dospjelim (član 40. stav 1.).

Otvaranjem stečajnog postupka pozivaju se povjerioci da u roku od 30 dana prijave svoja potraživanja koja imaju prema stečajnom dužniku u skladu sa članom 115. (član 50. stav 1. ZSP). Proizlazi da je stečajni povjerilac onaj povjerilac koji na dan otvaranja stečajnog postupka ima neobezbjeđeno potraživanje prema stečajnom dužniku, koje prijavi u roku iz

člana 50. stav 1, u skladu sa članom 115. ZSP.

Iz navedenih razloga, i po ocjeni ovog suda, za prijavu potraživanja stečajnih povjerilaca relevantan je momenat otvaranja stečajnog postupka, kako je pravilno zaključio drugostepeni sud, pa je neosnovano pozivanje revidenta da je u konkretnom slučaju relevantan datum podnošenja prijave potraživanja, odnosno datum održavanja ispitnog ročišta, koji su uslijedili nakon 01.01.2016. godine kada su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima ("Službeni glasnik RS" broj 103/2015, dalje: ZIDZD) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetskom sistemu RS ("Službeni glasnik RS" broj 103/2015, dalje: ZIDZBS) stupili na snagu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, 59 0 Ps 029720 17 Rev od 15.03.2018. godine)

<----->

#### POVEĆANJE OSNOVNOG KAPITALA DRUŠTVA Zakon o privrednim društvima

##### član 355

Imovinom društva se ne može povećati osnovni kapital tog društva, već njega povećavaju članovi društva - osnivači ili novi članovi koji pristupaju društvu uplatom ili unošenjem novih uloga.

Obrazloženje:

"Na osnovu činjeničnih utvrđenja koja proizilaze iz dokumentacije u spisu, prvostepeni sud je pravilno zaključio da ne postoji pravni osnov da se izvrši povećanje osnovnog kapitala stvarima - nekretninama koje su u prijavi za upis navedene i da se izvrši upis u sudski registar istog, te je pravilnom primjenom materijalnog prava predlagatelja osnovano odbio sa njegovim zahtjevom.

Naime, iz odredaba člana 355. Zakona o privrednim društvima proizilazi da osnovni kapital povećavaju članovi društva - osnivači ili novi članovi koji pristupaju društvu uplatom ili unošenjem novih uloga, a na način kako je to pobliže opisano u tom članu, iz čega slijedi da ne može društvo sa svojom imovinom povećavati osnovni kapital.

Iz priloženih materijalnih dokaza u spisu je vidljivo da stvar - odnosno nekretnina, na osnovu koje je a nakon utvrđene njene vrijednosti i podnesena prijava za upis povećanja osnovnog kapitala, je već samim ugovorom o prodaji odnosno o kupovini zaključenim 27.11.2002. godine postala vlasništvo društva i kao takvo upisano je na društvo - podnosioca zahtjeva u knjigu položenih isprava u z.k.uredu Općinskog suda u S., pa se stoga ta nekretnina prema citiranoj odredbi ne može smatrati novim ulogom temeljem kojeg bi se mogao povećati osnovni kapital.

Zbog toga ovaj sud odluku prvostepenog suda nalazi pravilnom.

Tačno je da se sa stvarima koje su u vlasništvu osnivača odnosno članova društva, kako to i žalba navodi, može unošenjem te imovine kao novog uloga povećati osnovni kapital jer to bi bilo u skladu sa citiranom odredbom navedenog zakona, ali je nasuprot tome neprihvatljiv žalbeni navod da se imovinom društva može povećati osnovni kapital, a pitanje povećanja osnovnog kapitala društva reinvestiranjem iz dobiti odnosno rezervi društva, što bi također predstavljalo imovinu društva, je moguće pod uslovima propisanim citiranim zakonom (član 356. citiranog zakona) što u konkretnom nije slučaj. Stoga obzirom na iznesene razloge kao i razloge navedene u obrazloženju prvostepenog rješenja ovaj sud žalbu predlagачa nalazi neosnovanu pa je riješeno kao u izreci ovog rješenja temeljem člana 59. tačke 2. Zakona o postupku upisa pravnih osoba u sudski registar."

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH, GŽ-131/04 od 23.11.2004. godine)